

Redaktionens förord

Thomas Taro Lennerfors
Mirja Arnshav
Martin Eriksson
Andreas Linderoth

Härmed har vi nöjet att presentera ett nytt nummer av *Forum navale* för Sjöhistoriska Samfundets medlemmar och för andra intresserade läsare i linje med Samfundets ambition att "bidraga till utforskandet av sjöhistorien, i första hand den svenska, i alla dess sammanhang och former". Ytterligare ett år har passerat i pandemins tecken och vi vill passa på att tacka författare, granskare och recensenter för allt det värdefulla arbete som ni trots omständigheterna har lagt ned för att möjliggöra detta nummer av *Forum navale*. Under året har vi fått ett tillskott i redaktionen, nämligen Mirja Arnshav som med sina kunskaper inom marinarkeologi tillför mycket till redaktionens arbete.

Detta nummer av *Forum navale* består av en vetenskaplig artikel som har genomgått oberoende sakkunniggranskning av åtminstone två anonyma granskare. Andreas Linderoths artikel behandlar bröderna Dyrssen som alla hade framträdande positioner i den svenska flottan i början på 1900-talet och hur de såg på flottans och sjöofficerarnas roll i förhållande till statsmakten i denna omvälvande tid.

Artikeln följs av två populärvetenskapliga essäer som har genomgått

redaktionell granskning. I den första essän diskuterar David Leidenborg inredningsdesignens roll för att skapa konkurrensfördelar för passagerarredier under 1960-talet, som markerade en brytning från en nationalistisk inriktning i designen till en mer modern, inriktad på passagerarkomfort. Den andra essän är skriven av Björn Hasselgren som presenterar ett analytiskt ramverk bestående av de tre dimensionerna teknik, ekonomi och politik och hur dessa dimensioner föranleder ett beslut om finansiering och organisering inom privat eller offentlig sektor, och ett fortsatt samspel mellan dessa sektorer, i olika trafikinfrastrukturprojekt. Han applicerar ramverket för att beskriva utvecklingen av Göta kanal. Numret bjuder också på en notis som diskuterar den artikel av Peter Hore som publicerades i *Forum navale* 70 och nyligen i svensk översättning i boken "I fred och örlog" som ingår i *Forum navale* skriftserie.

Sjöhistoriska Samfundet delar varje år ut ett forskarpris till "forskare, svensk eller utländsk, som med sitt vetenskapliga arbete utvecklar kunskapen om svensk maritim historia eller angränsande ämnen." Priset är instiftat till minne av den svenske historikern Jan Glete (1947-2009), styrelseledamot i Samfundet och en av världens främsta specialister på de europeiska örlogsflottorna under tidigmodern tid. År 2021 gick priset till Patrik Höglund, marinarkeolog vid Statens maritima och transporthistoriska museer med motiveringen: "Patrik Höglunds forskning befinner sig i gränsområdet mellan marin arkeologi och historia. I avhandlingen Skeppssamhället. Rang, roller och status på örlogsfartyg under 1600-talet skildrar han livet ombord på örlogsflottans större fartyg under 1600-talet. Han studerar vilka grupper tjänstgjorde ombord, vilket status de haft och hur de förhöll sig till varandra. Han kombinerar skickligt arkeologiskt material med historiska källor och ger i sin avhandling en fyllig men ändå lättillgänglig bild av ett komplext 'skeppssamhälle'".

2022 blir ett spännande år som starkt präglas av flottans 500-årsjubileum. Under året kommer ett specialnummer av *Forum navale* att publiceras som innehåller ett flertal artiklar som från olika perspektiv kastar ljus på flottans 500-åriga historia. Dessutom ser vi fram emot utgivningen av boken om flottans historia av AnnaSara Hammar och Lars Ericson Wolke, finansierad av Sjöhistoriska samfundet genom Sune Örtendahls stiftelse, som alla medlemmar kommer att få ett exemplar av.

Redaktionen (och styrelsen) rekommenderar som vanligt medlemmarna att besöka Samfundets webbplats (www.sjohistoriskasamfundet.se) där samtliga tidigare utgivna nummer av *Forum navale*, samt dess tidiga skrifter, finns att tillgå i fulltext.

I *Forum navale* skriftserie har under 2021 utkommit följande skrifter.

Ekström, Simon: *Sjödränkt. Spektakulär materialitet från havet* (Göteborg: Makadam förlag, 2021). Ingår i *Forum navale* skriftserie som nr 71.

Severinson, Joakim: *Den otroliga resan. Dykningar, skeppsbyggnad, segling* (Göteborg: Breakwater publishing, 2021). Ingår i *Forum navale* skriftserie som nr 72.

Patrik Höglund: *Skeppssamhället. Rang, roller och status på örlogsskepp under 1600-talet* (Lund: Universus Academic Press, 2021). Ingår i *Forum navale* skriftserie som nr 77.

Gustav von Hofsten m fl: *I fred och örlog: svensk och engelsk sjömak under 500 år* (Göteborg: Breakwater publishing, 2021). Ingår i *Forum navale* skriftserie som nr 78.

Engevall, Thomas (huvudred): *Med förstånd och styrka genom 250 år* (Karlskrona, Kungl. Örlogsmannasällskapet, 2021). Ingår i *Forum navales* skriftserie som nr 79.

Carl Anders Torelm (red): *Minsveparen M20 – 80 år till sjöss i krig och fred* (Skummeslövsstrand: Attunda skeppsförlag, 2021). Ingår i *Forum navale* skriftserie som nr 80.